

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**КАФЕДРА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ТА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ
Й ІНОЗЕМНИХ МОВ**

**Збірник матеріалів
І Всеукраїнської науково-практичної конференції
«СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ
ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ В УКРАЇНІ»**

23 квітня 2021 року

Херсон

УДК: 640.4

Сучасний стан та потенціал розвитку індустрії гостинності в Україні: зб. матеріалів І Всеукр. наук. – практ. конф. (м.Херсон, 23 квітня 2021 р.) / за ред. доц. Морозової О.С. Херсон : ХДАЕУ, 2021. 327 с.

У матеріалах конференції розглянуто економічні, екологічні та організаційні аспекти розвитку потенціалу підприємств туристичної індустрії та суміжних галузей в умовах світової економічної кризи. Досліджено менеджмент підприємств індустрії гостинності в умовах світової фінансової кризи: виклики й можливості, сильні та слабкі сторони. Висвітлено інноваційні технології та менеджмент якості продукції та послуг готельно-ресторанного, туристичного та рекреаційного бізнесу. Визначено сучасні тренди розвитку внутрішнього та зовнішнього туризму та готельно-ресторанного бізнесу в Україні та світі. Проаналізовано заходи щодо удосконалення маркетингового комплексу підприємств індустрії гостинності.

**Затверджено до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою радою економічного факультету ХДАЕУ
(протокол № 10 від 26 травня 2021 р.)**

Призначено для науково-педагогічних працівників, науковців, докторантів, аспірантів, студентів, представників органів влади, громадських організацій та підприємств.

Матеріали доповідей друкуються в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за їхній зміст, достовірність наведених фактів, посилань тощо.

**© Херсонський державний аграрно-економічний університет
Кафедра готельно-ресторанного та туристичного бізнесу й іноземних мов**

Бокшань Галина Іванівна

канд. філол. наук, доцент

кафедри готельно-ресторанного

та туристичного бізнесу й іноземних мов

Рябов Володимир Миколайович

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

спеціальності «Готельно-ресторанна справа»

Херсонський державний аграрно-економічний університет

м. Херсон

ОБРАЗ МІСТА-КУРОРТУ В РОМАНІ ТАРАСА ПРОХАСЬКА «НЕПРÓСТІ»

Модель космогонічного міфу самобутньо інтерпретовано в урбаністичному топосі, репрезентованому в романі «Непрóсті», за автором якого закріпився літературний статус «міфотворця Ялівця». Т. Прохасько називає цей твір «альтернативною міфологією Карпат» [6]. Погоджуємося з літературознавицею Т. Гундоровою, яка стверджує, що мисленнєві образи його творів сприймаються як «феноменологічна топографія», а в «Непрóстих» до цієї топографії долучається міфотворення [1].

Т. Прохасько зазначає, що прагне, «як у первісні часи, розпочати власний світ» [3]. У такий спосіб він акцентує космогонічні доміанти творчості, підкреслюючи неоміфологічні інтенції своєї прози. Схильність до розбудови власного художнього простору Т. Прохасько визначає тим, що «для гуцульської психології близькі й зрозумілі такі речі, як утеча, відхід від більшого скупчення людей, потяг до автономності, де можна побудувати життя на свій лад» [3]. Цей художній топос не лише узгоджується з універсальними міфологічними моделями, але й акумулює автохтонну семантику, закорінену в гуцульських традиціях – «самому вибудувати свою хату далеко від інших. На чистому місці. Коли дім збудований, він стає мудрішим від усіх пророків і віжлунів – він завжди скаже, що робити далі» [5, с. 31]. Крім універсальних космогонічних схем, у Прохаськовому творі перконливо візуалізовано національну специфіку міфологеми Ялівця: інспірована етнічною архітектурою довколишніх поселень, Анна «спроектувала кілька будинків як гуцульські хати-гражди» [5, с. 32].

У романі «Непрóсті» образу Ялівця властиві «психотерапевтичні функції» [4, с. 518] утопічних топосів. Його «вигадав Франциск», знайшовши в горах місце, де почувався «сродно і щасливо», і вже за п'ять років перетворив його на «найхімерніший і досить модний курорт Центральної Європи» [5, с. 9]. Міським архітектором була його донька Анна: саме за її дитячим ескізом був збудований дивакуватий кінотеатр «Yuniperus» «у вигляді комоди з шухлядами», «басейн у вигляді гнізда чомги», «підземні тунелі з отворами, як у кротів» [5, с. 28]. Її схильність до симетрії, на думку Франца, була «кроком до усвідомлення відтворення краси світового ладу» [5, с. 28]. Як бачимо, специфікою впорядкованого міського ландшафту в «Непрóстих» є уподібнення

архітектурних зразків до природних об'єктів, що засвідчує екоцентричну складову урбаністичного топосу.

Образу міста-курорту в романі Т. Прохаська притаманна міленарна семантика, адже його герої в Ялівці реалізують свої власні уявлення про золотий вік і космічну гармонію: «Франц почав жити якнайсправжніше. Навіть дещо стидаючись свого щохвилинного щастя» [5, с. 27]. Міленарні настрої твору увиразнюються образом саду як утілення ідеї земного раю: «лісівник Лукач засадив подвір'я гражд привезеними з Македонії квітучими кущами: барбарисом, камеліями, вересом, кизилом, вовчими ягодами, форзиціями, гортензіями, жасмином, магноліями, рододендронами, клематісами» [5, с. 32]. З образом саду корелює ідея епікурейського щастя [2, с. 577], а емоційний стан жителів карпатського містечка був дуже близький до утопічного блаженства. Топонім Ялівець рослинного походження, тому урбаністичний топос у романі Т. Прохаська постає як образ міста-саду, в якому головним мешканцем був «сам ялівець» [5, с. 33]. Алюзійний зв'язок із топосом раю увиразнюється за рахунок образу річки як частини міського ландшафту в «Непрóстих»: «все найцікавіше у житті людей відбувається на берегах, над водою рік» [5, с. 108].

Мешканці Прохаського Ялівця – «химерні», «очуднені», «у них нетипові погляди на життя» [3]. Саме дивакуватістю своїх персонажів пояснює письменник потребу створення для них комфортного середовища – міста-курорту, «в якому можна жити трошки інакше, не бути постійно під пресом нерозуміння» [3]. Райські атрибути топосу Ялівця оприявнюються у творі й у зв'язку з тими, хто в ньому постійно проживає або перебуває тимчасово: «Ялівець став раєм для письменників, журналістів, есеїстів, публіцистів і репортерів» [5, с. 92].

Традиційна бінарна опозиція «місто–природа» трансформована в романі Т. Прохаська у взаємодію образів із полярною в міфології семантикою в мотиві світового ладу, що передбачає гармонійне співіснування людини з довкіллям: «Франц розпланував будову міста так, щоб не знищити жодного куща на всіх трьох сторонах схилу» [5, с. 33]. Хоча звично місто сприймається як освоєний простір, що протиставляється дикій території, в образі Ялівця артикульовано художню ідею рівності всіх створінь, адже в межах цього урбаністичного поселення мирно співіснують люди, рослини і тварини: «За будинками – самі альпійські луки і стежки звірів» [5, с. 71]. Анна найбільше часу проводила з тваринами, а Франциск розповідав їй про життя звірів. Себастьян мріяв розбудувати Карпатію з центром у Ялівці за екоцентричними принципами, а його візуалізація цього вигаданого краю відповідає канонічним уявленням про утопічні топоси: «Придумував прекрасну країну навколо Ялівця, в якій би не було сміття, всі би знали мови один одного, а найвищою інституцією було би бюро сценаріїв, куди би кожен міг подавати щось дійсно цікаве, і уряд керувався би цими сюжетами» [5, с. 123].

Топосу міста-курорту в романі «Непрóсті» притаманні атрибути міфологічного осердя: Беда у своєму панцернику ніколи не перетинав «межі певного кола, центром якого був Ялівець» [5, с. 9]. Пов'язана з образом Ялівця

традиційна символіка кола як «знаку абсолюту й досконалості» [2, с. 400] увиразнює його ідеально-утопічний характер: «Франц знайшов місце, яке робило подорожі необов'язковими» [5, с. 26]. Ялівець – гірське курортне містечко, тож кореляція цього топосу з *axis mundi* цілком очевидна. Окрім того, його назва також сугестує асоціації зі світовим деревом. Тут можна простежити алузію на світові міфи, в яких два символи співпадають: «світове дерево росте на вершині гори» [7, с. 108].

Таким чином, у романі Т. Прохаська «Непрості» концентрована міфологічність оприсутнюється на всіх рівнях поетики і реалізується найбільш переконливо через символіку космогонічного міфу, втілену в урбаністичному топосі. Міфомислення письменника виявляється в моделюванні художнього мікрокосму за законами Вселенського Ладу та екоцентричними принципами. Утопічний образ Ялівця поєднує в собі універсальні космогонічні схеми й міфологічні моделі з виразним національним колоритом. Він постає як *axis mundi* з властивими цій міфологемі атрибутами, а також корелює з міленарними образами й мотивами.

Список літератури

1. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека : український літературний постмодерн. Київ : Критика, 2005. 264 с. 77
2. Иллюстрированная энциклопедия символов / сост. А. Егазаров. Москва : Астрель; АСТ, 2007. 723 с.
3. Інтерв'ю з Тарасом Прохасько про місто Ялівець. URL: <http://sumno.com/article/intervyu-z-tarasom-prohaskom-pro-misto-yalivets/> (дата звернення: 31.08.2014). 88
4. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 2. 624 с.
5. Прохасько Т. Непрості. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2006. 140 с.
6. Тарас Прохасько: «Як розкажеш собі про життя, так і буде» : інтерв'ю зі С. Пиркало. URL: http://www.bbc.co.uk/ukrainian/entertainment/story/2006/01/060104_books_proxasko_sp.shtml (дата звернення: 31.08.2014). 193
7. Энциклопедия символов, знаков, эмблем / автор-составитель К. Королёв. Москва : Эксмо; Санкт-Петербург : Мидгард, 2006. 608 с.